

Dvacet let od výbuchu NVS na Staroměstském náměstí

První teroristický útok s využitím nástražného výbušného systému byl v České republice po listopadu 1989 proveden na Staroměstském náměstí 2. června 1990. Pod sochou Mistra Jana Husa tehdy okolo 16,00 hod vybuchla trubková bomba, těžce zranila německou turistku a lehce dalších sedmnáct lidí.

Vzhledem k tomu, že k výbuchu došlo čtrnáct dnů před prvními demokratickými volbami, vynořily se domněnky, že se jednalo o akci příslušníků a agentů rozpuštěné StB. Tehdejší prezident Václav Havel ve svém vyjádření, kterým na tuto událost reagoval, prohlásil: „*Měli bychom to chápat jako jakousi zkoušku. Někdo prostě zkouší pevnost demokratické moci, demokratické vlády v naší zemi. A teď jde o to ukázat všem, že jsme schopni v této zkoušce obstát.*“ Další, možná pravděpodobnější variantou je, že pachatelem byl psychopat nebo nervově labilní jedinec, neschopný se vyrovnat se změnou režimu, která mu přinesla „ztrátu životních jistot“.

Pachatel nástražný výbušný systém, ukrytý ve sportovní tašce, uložil na podstavec Husova pomníku. Při výbuchu došlo k vymetení kovových fragmentů z ústí trubky směrem k orloji Staroměstské radnice. Exploze připravila německou turistku o oko, další lidé utrpěli lehčí zranění. Na případu začala okamžitě pracovat třicetičlenná skupina kriminalistů a vyšetřovatelů. Prostřednictvím tisku požádala svědky o fotografie a videokazety. Přišly jich stovky, některé až z USA nebo Kanady. S jejich pomocí se podařilo objasnit, co se na Staroměstském náměstí dělo před výbuchem i po něm. Bohužel desetiminutový úsek, ve kterém byla taška s NVS k pomníku položena, se nepodařilo tímto způsobem zdokumentovat.

Policie prověřila několik stovek svědků. Prošetřovala vojenské experty na výbušniny i propuštěné odborníky ze Státní Bezpečnosti. Bez konkrétních výsledků. K objasnění případu nevedlo ani porovnání výbuchu na Staroměstském náměstí s podobnými výbuchy, které byly za posledních dvacet let spáchány na území České republiky.

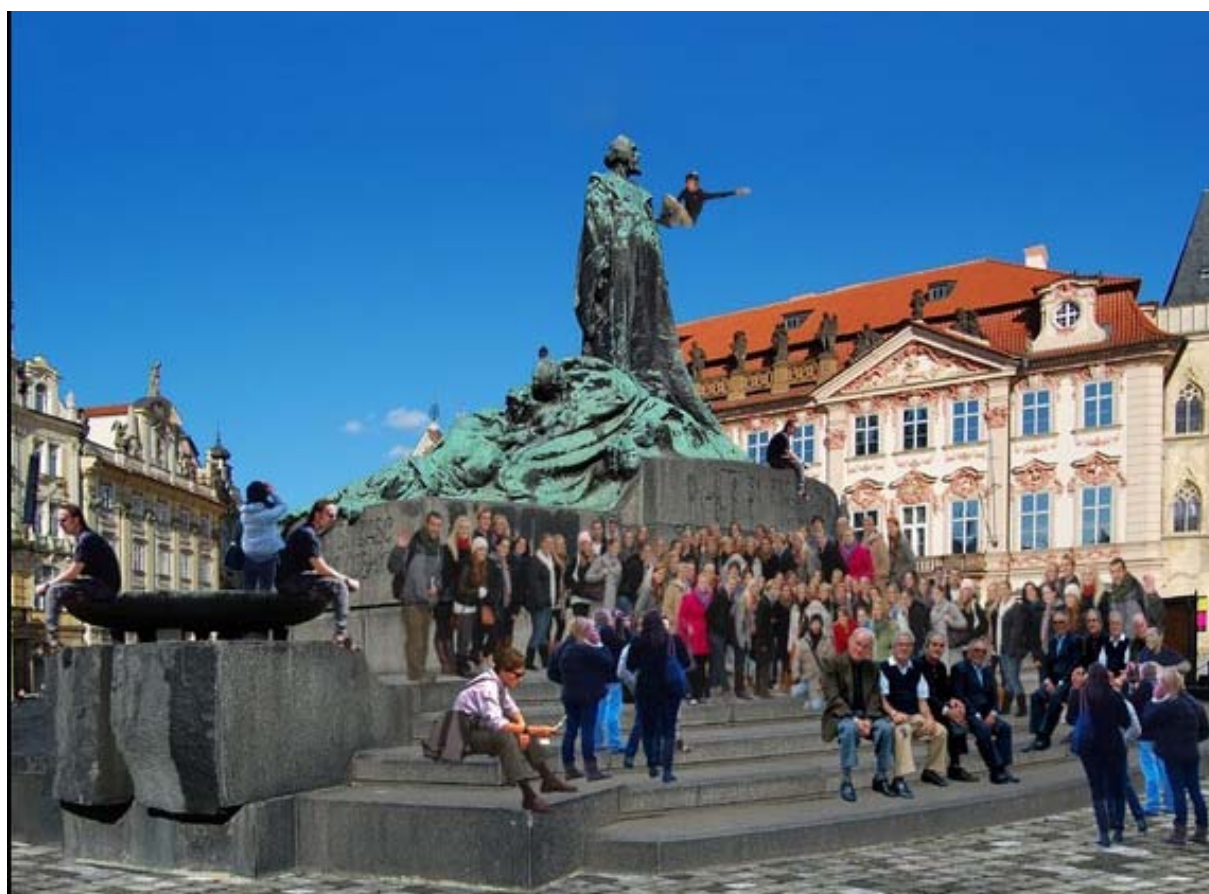
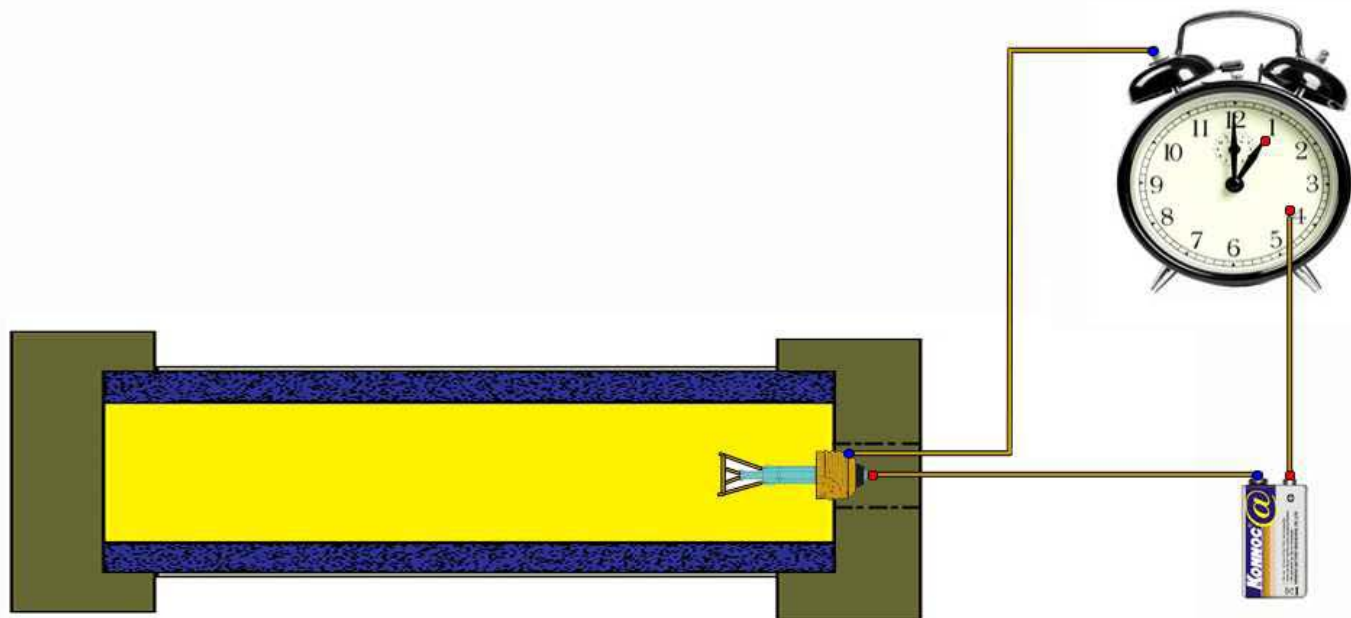
Vzhledem k jednoduché konstrukci trubkové bomby mohl takovou nálož zhotovit každý alespoň trochu manuálně zručný člověk, disponující základními znalostmi o elektrickém proudu a střelných zbraních. Takové informace měl v té době například každý muž, který absolvoval vojenskou základní službu. Jednou z možností jak se posunout ve vyšetřování, bylo zjistit výrobce trubky, ve které byla výbušnina umístěna. To se podařilo. Šlo o podnik zpracovávající trubky dodávané ze železáren. Ale ani tento objev nikam nevedl. Nebylo možné zpětně vypátrat všechny lidi, kteří přišli s polotovarem do kontaktu. Po roce policie radikálně snížila počet lidí, kteří se případem zabývali, a po dalších dvou letech byl případ odložen.

Podobný NVS explodoval 2. srpna 1990 na břehu Hostivařské přehrady a lehce zranil několik lidí. Bohužel stejně jako v prvním případě, ani tady se k tomuto činu nikdo nepřihlásil. Skutečný motiv obou těchto činů tak zůstal nejasný, což pochopitelně značně ztížilo vyšetřování a neúnosně rozšířilo počet podezřelých.

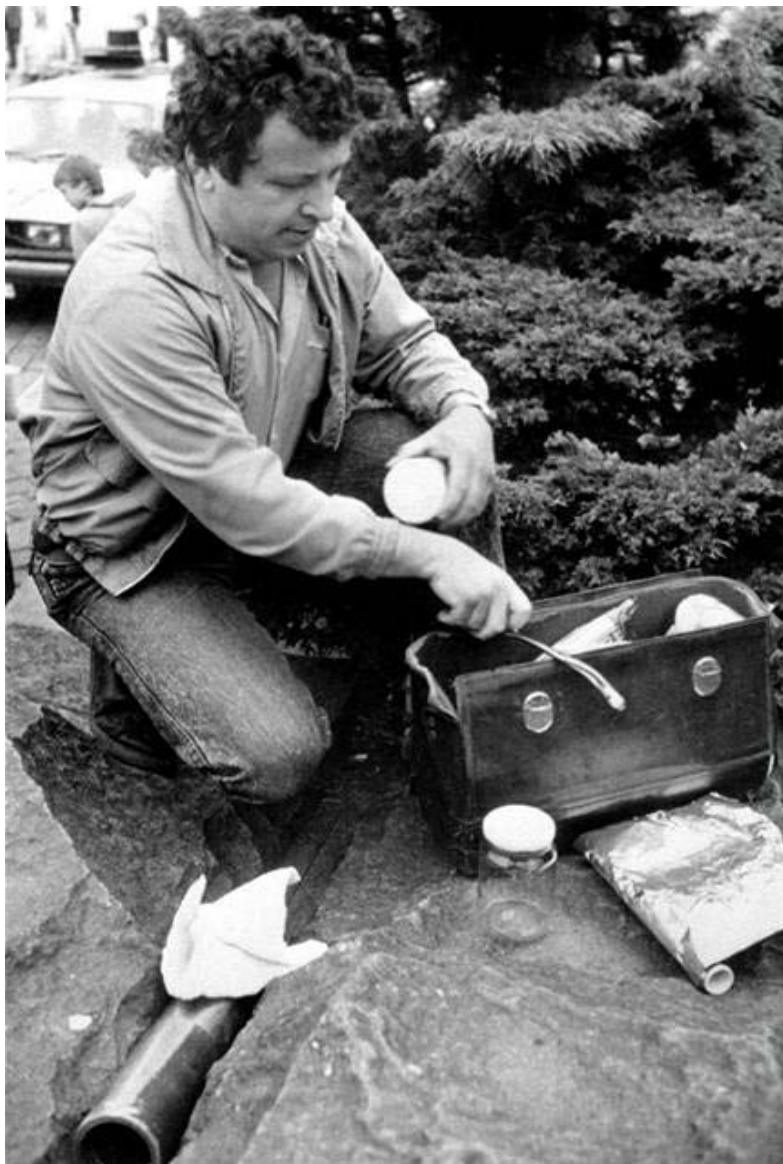
Dvacet let po události zůstávají tedy oba útoky proti nic netušící veřejnosti neobjasněny. Nebylo by to však v kriminalistické praxi poprvé, kdy vyšetřování jiné trestné činnosti vede k získání informací, které umožní objasnit dlouhodobě nevyřešené případy.

Bombu tvořila cca třicet centimetrů dlouhá trubka z bezešvé oceli, opracovaná na soustruhu a uzavřená na obou koncích litinovými víčky. Náplň tvořil střelný prach a drobné ocelové fragmenty. Jako iniciační mechanismus byl použit stolní budík, 9 V baterie a malá žárovka (3,5V – 0.3A) s odstraněnou skleněnou baňkou.

Je otázkou, zda pachatel úmyslně použil šroubový spoj s natolik jemným závitem, aby tlak expandujících plynů odtrhl víčko z ústí trubky a střepinový efekt byl tak usměrněn směrem ke Staroměstskému orloji. V případě, že by obě víčka tento tlak vydržela, následovalo by roztržení trubky a nekontrolovaný rozlet ocelových fragmentů po okolí. To by nepochybně vedlo ke zranění nebo i usmrcení daleko většího počtu nic netušících turistů.

Literatura:

http://www.sds.cz/docs/prectete/pol_zlo.htm

http://tiscali.cz/news/news_center_040801.762579.html

<http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-domaci/137031/pred-20-lety-vybuchla-bomba-na-staromestskem-namesti.html>

<http://www.ct24.cz/demokracie-rok-prvni/56615-bomba-na-staromaku-vybuchla-tesne-pred-prvnimi-svobodnymi-volbami/>

Autor: Karel LUDVÍK